

Bulányi György: **KARÁCSONY '73**

Testvéreim, a betlehemi éjszaka az Isten műalkotása volt. Minden műalkotásban, ha igazán sikerült és nagyszabású, van valami egyszeri és van valami általános. Az utóbbit a szakemberek úgy szokták mondani, hogy örökérvényű, örök emberi.

A betlehemi éjszakában is van valami egyszeri és van valami általános. A kihatása örökérvényű, a benne rejlő általános valóság akkor kezdődik, amikor az első ember öntudatra ébred, és akkor végződik, amikor befejeződik az utolsó ember élete a földön.

A betlehemi éjszaka az emberi történelemnek olyan csomópontja, amelyik – bár csak csomópont – mégis, a maga valóságában kiterjed a nekünk kiszabott idő kezdetétől a végéig.

Van azonban a betlehemi éjszakában két olyan állandó mozzanat, amely egyszerisége mellett is olyan, hogy érvényben volt, érvényben van és érvényben lesz. Az egyik az istállóban rejtőző Isten ember formája, a másik pedig a kereső ember alakjában mutatkozik meg.

Az istállóban rejtőző Isten hallatlan feszültséggel úgy formálta meg az embert, hogy az mindent nyerjen, ha megtalálja Őt, és mindent veszítsen, ha nem találja meg Őt. Egy régi írás arról beszél, hogy Isten nemcsak a maga képére formálta meg az embert, hanem a saját maga képéből, a maga léttartalmából alkotta meg azt. Ez a tény arról beszél, hogy az egész teremtés művében az ember az egyetlen, akit Isten úgy formált meg, hogy Istenre fel tud tekinteni.

A betlehemi éjszaka sűrítetten jelzi az emberi élet egész súlyát. Eltalál-e az ember a betlehemi istállóban rejtőző Istenhez, vagy nem talál el? A háromkirályok eltaláltak, mert egyetlenegy fényre figyeltek. Arra, amelyik akármilyen fényes volt, távoli fény volt, s mivel nagyon távoli fény volt, minden fényessége mellett is halvány volt ama világosságokhoz és fényességekhez képest, amelyek bőven szegélyezték útjukat, s amelyek hívogathatták őket a maguk közeli, nagyobb világosságával. Ők azonban arra a távoli, s a távolsága következtében kisebb világosságot adó fényre figyeltek.

A betlehemi pásztorok eltaláltak a betlehemi istállóhoz, mert figyeltek az angyalok zenéjére, amely föntről, a levegőből, a magasból, az égből hangzott feléjük. Ugyanúgy figyelhetek volna egyéb énekekre is, amelyek nem az égből, hanem a földről sugároztak volna feléjük.

Eltalálunk-e a betlehemi istállóhoz? Amíg ember él a földön, háromféle ember bandukol az úton és keresi a betlehemi istállót, számolva a megtalálás lehetőségével és a meg nem találás kockázatával. Az első emberfajta neve: az Úr szavát kigúnyoló nép. A másik neve: háromszor hozott az égből szent tüzet; és a harmadik típus neve: példánkkal hagyunk-e majd ilyen nevet?

Az Úr szavát kigúnyoló nép elfogy. E nép az idők kezdetétől az idők végezetéig a betlehemi istállóval közös talajon bandukol. Nem néz az égre. Nem keres az égen fényes csillagot.

Magasból jövő zenére nem kíváncsi. Egyértelműen döntött más fények és más énekek mellett. Biztos a maga dolgában. Tudja, hogy mindenre fel kell használni az életét csak arra nem, hogy magasban lévő fényekre figyeljen, csak arra nem, hogy olyan énekekre legyen füle, amelyek magasból és angyalszívekből fakadnak. A közvetlen világosságok, a közelből jövő hangok azok, amire szeme és füle van. Leéli az életét. Megjárja a maga útjait, anélkül, hogy eltalálna ehhez az istállóhoz. S mivel az Isten Őt is arra teremtette meg, hogy fölfelé tekintsen, hogy eljusson oda, amiből való és amire lett, ő az, aki elfogy, ő az, aki megszűnik, ő az, aki kiesik abból, amire megteremtett.

A másik bandukoló az, akinek az élete végén elmondhatják azok, akik látták az életét, hogy háromszor hozott az égből szent tüzet. Az Illések, a Keresztelők fajtája, akikről Jézusunk azt mondta, hogy mindent helyreállítottak. Mindent a helyére raktak. Akiknek az életében nincs ingadozás, nincs bizonytalankodás, egyértelműen tudják, hogy csak ama magasból villódzó fény felé fordíthatják a szemüket, s akikben semmi kételkedés nincs, pontosan a szívükig érően tudják, hogy fülüket milyen zenére szabad csak kinyitniuk. Ezek rendet tesznek a maguk életében, s amerre csak járnak, amerre csak érnek, mindenütt rend terem a nyomukban. Helyreállítanak, rendbe raknak mindent kívül, mert rendbe raktak mindent belül.

A mindig meglevő betlehemi istállót hordozó földön bandukol egy harmadik ember is. Ennek a harmadik embernek a neve, ahogyan mondtam: példánkkal hagyunk-e majd ilyen illési és keresztelői nevet?

A harmadik ember bizonytalan ember. Több fajtája van. Az egyik fajtája úgy gondolja, hogy nem szabad egyoldalúnak lennie. Néznie kell a messzi magas fényt, amely a betlehemi istálló felé mutatja az utat, de néznie kell más fényeket is. Figyelni kell az angyalok zenéjére, de figyelnie kell egyéb muzsikákra is. Úgy gondolja, hogy ezt a figyelését megoszthatja. Van elég erős szeme és elég jó füle, amely fel tudja fogni mind a kettőt. Akik háromszor hoznak életükben a földre szent tüzet, az Illés-fajták, sántikálásnak, kétfelé sántikálásnak látják a bandukolásnak ezt a fajtáját, és félnek, hogy e bizonytalankodók nem fognak eltalálni a betlehemi istállóhoz.

Még rosszabb fajtáját jelentik a bizonytalankodóknak azok, akik nem különböztetik meg ezt a kétfajta világosságot, nem különböztetik meg ezt a kétfajta zenét. Azt gondolják, hogy a lenti világosság tulajdonképpen ugyanaz, mint a fenti; a lenti zene ugyanaz, ami a fenti. Még bizonytalanabbá, még jobban sántikálóvá teszik magukat, még kevesebb lehetőségük lesz arra, hogy eltaláljanak a betlehemi istállóhoz, s ebből a hibrid fajtából kialakíthassák önmagukban az Illés-fajtát, aki életével háromszor tud szent tüzet hozni a földre.

Jézusunk, Te belelépsz szívünkbe és tudod, hogy számunkra ez a betlehemi éjszaka nem emlékezés. Nem csak emlékezés. Mérhetetlenül több, mint emlékezés. Nem régi dolgokról van itt szó, hanem húsunkba és vérünkbe vágó mai valóságról. Arról, hogy háromkirályok vagyunk-e, arról, hogy betlehemi pásztorok vagyunk-e, arról, hogy a sántikálóknak, a bolyongóknak, a botladozóknak, a bizonytalan kimenetelű életűeknek a táborába tartozunk-e.

Nem emlékezünk. Nem csak emlékezünk. A márt nézzük. És a holnapra nézünk. Miféle nyomot hagyunk mi? Könnyebb lesz-e az utánunk jövőeknek? Kitaposunk-e mi valamiféle utat a betlehemi jászol felé?

Az Isten azért teremtette meg a világot, azért teremtette meg az embert, hogy alakuljon egy út. Egyre egyenesebb, egyre simább, egyre göröngy nélkülibb legyen, és az Illés-fajták szent tüzének a segítségével érjen, valósuljon az, amiért az Isten ebbe az egész kalandba belefogott. Abba a kalandba, amelyik olyan sokba került Neki.

Akarok-e Isten-utánzóvá lenni, akarom-e magamat beledobni a Szeretetbe? Akarom-e, hogy az életem egyértelműen válasz legyen, a szeretet válasza annak, aki előbb szeretett engem? Félmegoldásokkal akarok sántikálni? Botladozásokkal akarom, betlehemi Gyermekeket, eltölteni azt az időt, amit nekem szántál, vagy a kinyújtott két karodba akarom belerakni a két karomat? Vissza akarlak-e szeretni? Akarom-e azt, hogy örülj?

Ezt jelenti nekünk ebben az évben, a következő évben, s ezt jelentette elmúlt éveinkben is a betlehemi éjszaka. Akarom-e azt, hogy örüljön az Isten? Vagy azt akarom, hogy szomorú legyen? Akarom-e azt, hogy a belém ültetett remény ne álremény legyen? Bele akarom-e tenni a kezemet Jézus kinyújtott kezébe? Akarom-e, hogy ez a felkínált barátság határozza meg az életemet? Akarom-e a kalandot, amelyikben egyetlen vezérlő szempont van: ez a barátság. Ezt jelenti nekem a betlehemi éjszaka. S nemcsak nekem, hanem mindannyiunknak, akik most itt körülüljük ezt az asztalt, amelyen a fehér ostyából a betlehemi Gyermekeket néz reánk. Mindannyiunknak ez a kérdése. Példánkkal hagyunk-e valamiféle illési, keresztelői jánosi nevet? Lehet-e emlékezni majd reánk úgy, ahogy lehetett a háromkirályokra, a betlehemi pásztorokra?

Semmi mást nem kér és semmi mást nem akar életünknek ebben az örök adventjében és örök karácsonyában az Isten, csak hogy eltaláljunk Hozzá. S amink van, azt egyértelműen, ingadozások, bizonytalankodások, kétfelé sántikálások nélkül odarakjuk a lábához. Teljes magunkat, vágyainkat, gondolatainkat, egész életünket. Amen.

